

1. Аксютіна О. О. Історія характерного танцю: становлення та розвиток : дис. ... канд. мистецтвознав. : 17.00.01 / О. О. Аксютіна. Київ, 2018. 248 с. Режим доступу: <https://elib.nakkkim.edu.ua/handle/123456789/4924> (дата звернення 12.02.2025).
2. Особливості іспанської хореографії XV–XVIII ст. // Мистецтво та освіта. 2022. № 1. С. 12–17. Режим доступу: <https://ku-khsac.in.ua/article/view/205547> (дата звернення 18.03.2025).
3. Кривенко О. Еволюція іспанського танцю крізь призму жіночності / О. Кривенко // Студентські наукові записки. 2023. № 2. С. 45–51. Режим доступу: <https://studbase.kubg.edu.ua/article/6446> (дата звернення 09.02.2025).

Роксолана ВИКЛЮК,
 здобувачка першого(бакалаврського) рівня
 вищої освіти спеціальності 024 Хореографія
 факультету мистецтв,
 ТНПУ імені В. Гнатюка
 Науковий керівник – **Наталія ЛУПАК,**
 професор кафедри педагогіки і методики початкової
 та дошкільної освіти ТНПУ імені В. Гнатюка,
 доктор педагогічних наук, професор
 Тернопіль, Україна
luckinesslyudmyla@tnpu.edu.ua

Roksolana VYKLYUK,
 Undergraduate Student of the First (Bachelor's) Level
 of Higher Education, Specialty 024 Choreography,
 Faculty of Arts, Ternopil Volodymyr Hnatiuk
 National Pedagogical University
 Scientific supervisor – **Nataliya LUPAK,**
 Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the Department of
 Pedagogy and Methods of Primary and Preschool Education
 Ternopil Volodymyr Hnatiuk
 National Pedagogical University
 Ternopil, Ukraine
luckinesslyudmyla@tnpu.edu.ua

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ХОРЕОГРАФІЧНОГО ПЕРФОРМАНСУ В УМОВАХ НОВИХ МЕДІА

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF CHOREOGRAPHIC PERFORMANCE IN THE CONDITIONS OF NEW MEDIA

Хореографічний перформанс у ХХІ столітті дедалі частіше виходить за межі традиційної сцени. Використання нових медіа – відеоарту, віртуальної реальності, цифрових технологій, інтерактивних інтерфейсів – формує нову естетику танцювального висловлювання. Танцівник більше не є єдиним «носієм» руху: перформанс стає взаємодією між тілом, технологією, глядачем і простором. У

цьому контексті постає потреба аналізу перспектив розвитку хореографічного перформансу, які відкриваються завдяки інструментам нових медіа.

Хореографічний перформанс – це форма мистецької дії, у якій танець розглядається не лише як естетичний жест, а як комунікативний акт, залучений до ширших соціальних, культурних та технологічних контекстів. На відміну від сценічної вистави, перформанс часто не має лінійної структури, допускає спонтанність, акцентує на присутності «тут і тепер».

У XXI столітті перформанс активно взаємодіє з новими медіа: відеопроєкцією, 3D-анімацією, доповненою (AR) та віртуальною (VR) реальністю, системами відстеження руху, онлайн-стрімами, алгоритмічним монтажем. У результаті відбувається глибока трансформація хореографії як процесу – від фіксованої форми до інтерактивної події.

Технології змінюють саме поняття тіла у хореографії. У цифровому середовищі танцівник може взаємодіяти з:

- проєкційними елементами, що в реальному часі реагують на його рух (напр., Kinect-сенсори);
- аватарами або цифровими тінями, які дублюють або трансформують його пластику;
- звуковими алгоритмами, що створюють музику на основі руху тіла;
- VR-простором, у якому глядач стає «співучасником» перформансу, занурюючись у подію.

У таких практиках тіло не втрачає значення, а радше отримує нові можливості для розширеного самовираження. Воно стає інтерфейсом між людиною та цифровим середовищем.

У світовій хореографії вже існує низка знакових прикладів, що демонструють перспективи нових медіа:

- Антуан Катала, Моріс Бежар у пізній творчості, Уільям Форсайт і його цифрові платформи для вивчення руху;
- проєкти студій Troika Ranch, Chunky Move, Dumb Type, що поєднують сучасний танець з відеомапінгом і сенсорними технологіями;
- українські приклади – використання відеопроєкції в постановках сучасних хореографів (напр., проєкти у рамках платформи «Танцювальна резиденція Zelyonka», вистави Тетяни Кривошопки, експерименти з AR/VR на незалежних медіафорумах).

Такі приклади демонструють: нові медіа не замінюють танець, а відкривають нові простори для художнього пошуку, де важливими стають не лише форма руху, а й спосіб його «трансляції».

Однією з визначальних рис хореографічного перформансу в умовах нових медіа є зростання ролі глядача. Якщо раніше глядач був спостерігачем, то тепер він може ставати активним учасником перформативного акту. За допомогою інтерактивних технологій (наприклад, трекінгу руху, камер зворотного зв'язку, мобільних додатків) перформанс може змінюватися в реальному часі під впливом дій глядача.

Це створює умови для:

- персоналізованого досвіду сприйняття;
- зростання ролі випадковості;

– розширення мистецьких меж перформансу як події.

Глядацький досвід стає неповторним, унікальним, зануреним у «живу» взаємодію з технологічним середовищем.

У перспективі хореографічний перформанс розвиватиметься у кількох ключових напрямках:

- інтеграція з віртуальною реальністю: створення танцювальних світів, де глядач може «переміщатися» всередині простору;
- онлайн-перформанс та трансмедіальні проєкти: розвиток хореографії для стрімінгових платформ, соцмереж, ігор;
- біохореографія: використання даних з тіла (серцебиття, дихання, мозкові імпульси) для побудови хореографії;
- алгоритмічна композиція: створення танцю за допомогою штучного інтелекту, генеративних програм.

Утім, такі трансформації мають і виклики: збереження тілесної автентичності, ризик втрати контакту з глядачем, потреба в новій педагогіці та естетиці.

Отже, хореографічний перформанс у добу нових медіа переживає радикальні зміни: він трансформується з традиційної сценічної дії у гібридну форму, де тіло, технологія й глядач перебувають у постійній взаємодії. Нові медіа не тільки збагачують форму, а й переформатовують саму природу хореографічного висловлювання. Перспективи розвитку цієї галузі надзвичайно широкі: від інтерактивних інсталяцій до віртуального танцю. У таких умовах ключовим завданням сучасної хореографії є збереження тілесної експресії, емоційної широти та етичної відповідальності перед мистецькою спільнотою.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойко О. С. Танцювальний перформанс як мистецьке явище. Вісник КНУКІМ. Серія «Мистецтвознавство» (35), 69–77. <https://doi-org/10/31866/2410-1176/35/2016.158246> (дата звернення 05.03.2025).
2. Герц І. І. Сучасний танець і новітні технології: грані взаємодії. Мистецтвознавчі записки: зб. наук. пр. 2023. Вип. 43. С. 58–63.
3. Лупак Н., Водяний Б., Щур Л. Нові грані хореографії: танець-перформанс як медіатекст. Мистецтво та освіта: науково-методичний журнал. №3 (109) 2023. Київ: «Педагогічна думка», 2023. С. 54–59.

Андрій ДЕНЕГА,
здобувач першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти, спеціальності
014.13 Середня освіта (Мистецтво. Музичне мистецтво)
Факультету мистецтв ТНПУ імені В. Гнатюка
Науковий керівник – **Лариса ОРОНОВСЬКА,**
доцент кафедри музикознавства та методики
музичного мистецтва, заступник декана
факультету мистецтв з виховної роботи
ТНПУ імені В. Гнатюка,
кандидат педагогічних наук, доцент